

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет права та економіки
Кафедра кримінального права, процесу та криміналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Судова медицина

Галузь знань	<u>26 «Цивільна безпека»</u>
Спеціальність	<u>262 «Правоохоронна діяльність»</u>
Назва освітньої програми	<u>Правоохоронна діяльність</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі <i>(зазначаються розробники і викладачі, які викладають дисципліну - посада, наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)</i>	Контактний тел.	E-mail
доц. Єфременкова Л.Н.	067-122-39-12	kafedraKPPK@i.ua

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Предметом вивчення **Судової медицини** є теорія і практика судово-медичної експертизи, як практичної галузі медицини; організація та методика проведення судово-медичних експертиз потерпілих, підозрюваних та інших осіб, трупів, речових доказів та матеріалів судових та слідчих справ.

Метою навчальної дисципліни «Судова медицина» є формування у студентів необхідних знань з організаційно-процесуальних основ судово-медичної експертизи, з основ судово-медичної травматології, токсикології, експертизи речових доказів; вироблення у студентів вміння використовувати на практиці дані судово-медичної експертизи для вирішення питань, що виникають в правовій діяльності; засвоєння базових теоретичних положень судової медицини, оволодіння практичними навичками, які необхідні для правильного використання речових доказів біологічного походження в розслідуванні та попередженні кримінальних правопорушень.

Передумови для вивчення дисципліни є курси «Судові та правоохоронні органи», «Тактико-спеціальна підготовка», «Домедична допомога».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Судова медицина» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

Навчальна дисципліна Судова медицина забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (РН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- законів, спрямованих на охорону недоторканості особистості в Україні;
- положень українського законодавства про судово-медичну експертизу, права, обов'язки та відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення, а також основні закони, які регулюють діяльність медичних працівників;
- сучасних наукових даних з основних розділів судової медицини, а також використання методів дослідження об'єктів судово-медичної експертизи (експертиза трупів, живих осіб та речових доказів).

Уміння:

- використовувати положення чинного законодавства стосовно правової регламентації лікарської діяльності.
- демонструвати вміння опису та вилучення речових доказів біологічного походження.
- демонструвати вміння опису тілесних ушкоджень.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14 / 6	14 / 2	92 / 112	3	2 / 2	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні	10	-	-	6	10	-	-	6
Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 3. Загальні питання судово-медичної травматології	10	2	2	8	10	2	-	10
Тема 4. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників	10	2	2	8	10	2	-	10
Тема 5. Судово-медична експертиза механічної асфіксії	10	2	2	8	10	-	-	10
Тема 6. Судово-медична токсикологія	10	2	2	8	10	-	-	10
Тема 7. Особливості судово-медичної експертизи	10	2	2	8	10	-	-	10
Тема 8. Криміналістичні аспекти судової медицини	10	2	2	8	10	-	-	10
Усього годин	120	14	14	92	120	6	2	112
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні 1. Предмет і завдання судової медицини. 2. Історія розвитку судової медицини. 3. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. 4. Бюро СМЕ: завдання та функції. Взаємодія криміналістів з експертами Бюро СМЕ.	-	-
2	Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології. 1. Процес вмирання та смерть. 2. Клінічна та біологічна смерть, їх вмирання та смерть. 3. Клінічна та біологічна смерть, їх діагностика. 4. Ранні та пізні трупні явища. 5. Діагностика давності настання смерті. 6. Огляд трупа на місці його виявлення. Завдання лікаря-спеціаліста в галузі судової медицини під час огляду трупа на місці його виявлення.	2	2
3	Тема 3. Загальні питання судово-медичної травматології 1. Фактори зовнішнього середовища, від дії яких виникають травми. 2. Наслідки травм. 3. Опис ушкоджень. Ушкодження тупими предметами. 4. Класифікація тупих предметів. Синці, садна, забиті рани. 5. Переломи кісток щелепно-лицьової області. 6. Визначення зажиттєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів.	2	-
4	Тема 4. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників. 1. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень щелепнолицьової області. 2. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від дії вогнепальної зброї. 3. Ушкодження тупими, гострими предметами, транспортна травма	2	-
5	Тема 5. Судово-медична експертиза механічної асфіксії. 1. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від різних видів механічної асфіксії.	2	-
6	Тема 6. Судово-медична токсикологія. 1. Загальні відомості про отрути та отруєння. 2. СМЕ алкогольної інтоксикації. 3. Експертиза смерті від дії наркотичних речовин.	2	-
7	Тема 7. Особливості судово-медичної експертизи	2	-

	1. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження. 2. Ушкодження від дії крайніх температур. 3. Судово-медико-криміналістичні дослідження об'єктів судовомедичної експертизи.		
8	Тема 8. Криміналістичні аспекти судової медицини 1. Судово-медична експертиза у випадках професійно-посадових правопорушень медичних працівників 2. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб	2	-
	Всього	14	8

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Судова медицина» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи в Україні 1. Предмет і завдання судової медицини. 2. Історія розвитку судової медицини.	6	6
2	Тема 2. Загальні питання судово-медичної танатології 1. Ранні та пізні трупні явища. 2. Діагностика давності настання смерті. 3. Огляд трупа на місці його виявлення. Завдання лікаря-спеціаліста в галузі судової медицини під час огляду трупа на місці його виявлення.	6	6
3	Тема 3. Загальні питання судово-медичної травматології 1. Класифікація тупих предметів. Синці, садна, забиті рани. 2. Переломи кісток щелепно-лицьової області. 3. Визначення життєвості та давності нанесення ушкоджень м'яких тканин обличчя та зубів.	8	10
4	Тема 4. Судово-медична експертиза ушкоджень та смерті від механічних чинників	8	10

	1. Ушкодження тупими, гострими предметами, транспортна травма 2. Судово-медична експертиза вогнепальної травми 3. Експертиза слідів крові та інших біологічних об'єктів (волосся, слини, судово-цитологічні дослідження) 4. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті предметами		
5	Тема 5. Судово-медична експертиза механічної асфіксії 1. Судово-медичне обґрунтування механізму травми та причини смерті від різних видів механічної асфіксії 2. Правові засади судово- медичної експертизи 3. Складання навчального висновку експерта 4. Огляд трупа на місці події. судово-медична танатологія	8	10
6	Тема 6. Судово-медична токсикологія Експертиза смерті від дії наркотичних речовин 1. Участь експерта в судовому засіданні 2. Участь лікаря спеціаліста галузі судової медицини (або іншого лікаря) в слідчих діях 3. Алгоритми опису ушкоджень	8	10
7	Тема 7. Особливості судово-медичної експертизи 1. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження. 2. Ушкодження від дії крайніх температур.	8	10
8	Тема 8. Криміналістичні аспекти судової медицини 1. Судово-медична експертиза у випадках професійно-посадових правопорушень медичних працівників. 2. Судово-медична експертиза потерпілих, підозрюваних та інших осіб	8	10
	Всього	92	112

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

1-34 (2)	F		
----------	---	--	--

Питання до заліку

1. Предмет та завдання судової медицини. Взаємозв'язок науки судової медицини і криміналістики.
2. Судово-медична експертиза, її процесуальні основи. Права, обов'язки та відповідальність судово-медичних експертів.
3. Види та об'єкти судово-медичної експертизи. Випадки обов'язкового направлення трупа на судово-медичне дослідження.
4. Судово-медична документація, її структура та порядок складання. Вимоги, що пред'являються до судово-медичної документації.
5. Організація та структура судово-медичної служби в країні. Відділи обласних бюро судово-медичної експертизи.
6. Порядок огляду трупів та речових доказів з біологічними об'єктами. Роль слідчого та експерта в огляді трупа на місці його виявлення.
7. Особливості дослідження трупів невідомих осіб. Дії працівника карного розшуку при судово-медичному дослідженні таких трупів.
Порівняльні матеріали, які повинен зібрати слідчий для встановлення особи непізаного трупа.
8. Клінічна та біологічна смерть, їх діагностика (ймовірні та абсолютні ознаки смерті). Дії працівника міліції при огляді потерпілого без ознак життя.
9. Судово-медична класифікація смерті, категорія, вид і рід смерті. Роль експерта у визначенні роду насильницької смерті.
10. Трупні плями, їх судово-медичне значення. Методика визначення слідчим давнини смерті за трупними плямами.
11. Трупне залякання і охолодження трупа, їх судово-медичне значення.
12. Трупне висихання та гниття трупа, їх судово-медичне значення.
13. Види природної консервації трупів, умови їх утворення та судово-медичне значення.
14. Встановлення давнини смерті при зовнішньому і внутрішньому дослідженнях трупів. Визначення давнини поховання трупів за кістковими останками.
15. Визначення поняття “травма”, “травматизм”. Класифікація пошкоджень залежно від діючого фактора, характеру та ступеня тяжкості.
16. Питання, що вирішуються при судово-медичній експертизі механічних ушкоджень.
17. Садна і синяки, їх судово-медичне значення.
18. Забиті рани, їх морфологічна характеристика, відмінність від різаних, судово-медичне значення.
19. Перелом плоских і трубчатих кісток від дії тупих предметів. Визначення послідовності ушкоджень за тріщинами кісток.
20. Особливості зовнішніх і внутрішніх ушкоджень при падінні з висоти і на площину.
21. Особливості автомобільної травми при зіткненні рухомого автомобіля з людиною (удар автомобілем, наїзд).
22. Ознаки автомобільної травми при переїзді тіла людини колесом автомобіля.
23. Особливості автомобільних травм при випадінні з рухомого автомобіля і в кабіні автомобіля.
24. Залізнична травма, її види, особливості ушкоджень. Визначення роду насильної смерті при переїзді залізничним вагоном.
25. Характеристика різаних і рубаних ран. Можливості встановлення механізму дії та ідентифікації ріжучих та рублячих предметів.
26. Характеристика колотих і колото-різаних ран. Особливості цих ран залежно від форми колючого і колючо-ріжучого предмета.
27. Особливості ран від дії гострих предметів, заподіяних власною або сторонньою рукою (при самогубствах і вбивствах).
28. Основні причини смерті від механічної травми.
29. Вогнепальні ушкодження, класифікація вогнепальної зброї. Механізм пострілу, додаткові фактори пострілу. Пояси дії кулі залежно від кінетичної енергії кулі.
30. Ознаки вхідного та вихідного кульових отворів при пострілі на близькій дистанції, на неблизькій дистанції та при пострілі впритул.
31. Ознаки вхідного та вихідного кульових отворів при пострілі впритул.

32. Встановлення напрямку вогнепального ранового каналу за uszkodженнями кісток та внутрішніх органів. Встановлення послідовності нанесення вогнепальних ран.
33. Характеристика uszkodжень від пострілів із мисливської зброї. Визначення віддалі пострілу при дробових пораненнях.
34. Питання, які вирішуються при судово-медичній експертизі вогнепальних uszkodжень. Особливості огляду місця події і значення слідчого експерименту для розв'язання питань, що постають при розслідуванні справ з приводу експертизи вогнепальних uszkodжень.
35. Механічна асфіксія, її види, стадії прижиттєвого перебігу, Явища, що спостерігаються у осіб, які перенесли асфіктичний стан.
36. Загальноасфіктичні ознаки смерті при зовнішньому та внутрішньому дослідженнях трупа.
37. Видові ознаки смерті при повішенні. Вимірювання, які повинен повести слідчий на місці події при повішенні. Визначення роду насильної смерті при повішенні.
38. Видові ознаки смерті при задушенні петлею.
39. Видові ознаки смерті при задушенні руками. Визначення взаємо положення потерпілого відносно нападаючого.
40. Видові ознаки смерті при закритті отворів носа і рота руками та м'якими предметами.
41. Видові ознаки смерті від стиснення грудей і живота та при попаданні сторонніх предметів в дихальні шляхи.
42. Судово-медична діагностика смерті від утоплення (ознаки перебування трупа у воді та ознаки утоплення). Забір води із водоймища слідчим для встановлення місця утоплення.
43. Загальна та місцева дії високої температури на організм. Термічні опіки від дії полум'я, пару, розжарених газів, гарячих рідин, розпечених предметів. Визначення дії ушкоджую чого фактора, площі та ступеня опіків.
44. Смерть від дії високої температури, ознаки прижиттєвого попадання людини у вогонь. Кримінальне спалення трупа.
45. Загальна та місцева дія низької температури на організм. Умови, що сприяють настанню смерті від дії низької температури.
46. Смерть від переохолодження організму та її ознаки на трупі.
47. Механізм дії електричного струму на організм людини. Умови, що впливають на наслідки електротравм. Особливості огляду місця події. Ознаки ураження електричним струмом, блискавкою.
48. Питання, які вирішуються при експертизі трупів новонароджених. Визначення новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості, життєздатності та тривалості життя новонародженої дитини. Причини смерті новонароджених дітей. Дітовбивство.
49. Поняття "отрута", отруєння". Умови дії отрут. Класифікація отрут і отруєнь.
50. Судово-медичні джерела діагностики отруєнь: обставини справи, результати розтину трупа, додаткові лабораторні дослідження. Правила вилучення органів і тканин для додаткових лабораторних досліджень.
51. Характеристика і судово-медична діагностика отруєнь корозійними отрутами (кислотами та лугами), деструктивними отрутами (солями важких металів – ртуть, миш'як, фосфор, мідь, свинець) та кров'яними отрутами (окисом вуглецю, метгемоглобіноутворюючими отрутами). Попередня діагностика отруєння цими отрутами на місці виявлення трупа.
52. Судово-медична діагностика алкогольного сп'яніння та смерті від отруєння етиловим спиртом.
53. Загальні принципи виявлення, вилучення, пакування та направлення на дослідження речових доказів біологічного походження (кров, сперма, слина, волосся).
54. Виявлення слідів крові на місці події та їх значення у встановленні обставин події. Питання, які вирішуються при експертизі крові.
55. Дослідження волосся, плям крові, сперми та інших біологічних виділень.
56. Підстави, організація, особливості проведення і документація судовомедичної експертизи потерпілих, обвинувачених та інших осіб.
57. Юридична класифікація тілесних uszkodжень за ступенем тяжкості. Ознаки середньої тяжкості та легких тілесних uszkodжень.
58. Ознаки тяжких тілесних uszkodжень. Особливі способи нанесення тілесних uszkodжень: катування, мордування та мучення.

59. Судово-медична експертиза штучних хвороб та самоушкодження. Значення медичних документів, слідчих матеріалів, речових доказів, результатів слідчих експериментів при встановленні умов, при яких було заподіяно травму.
60. Судово-медична експертиза статевих станів (статевої зрілості, статевої репродуктивності, статевої недоторканості) та при статевих злочинах (зґвалтування, розпусних дій тощо).

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	Fx		

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» A - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» B - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» C - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 книгах. - Книга 1. Судова медицина: підручник (ВНЗ IV р. а.) / Б. В. Михайличенко, В. А. Шевчук, С. С. Бондар та ін.; за ред. Б. В. Михайличенка. 5-е вид. Київ : «Медицина», 2017. 448 с.
2. Судова медицина : Підручник / В. Д. Мішалов, Т. В. Хохолєва, В. Т. Бачинський, В. В. Войченко, Г. Ф. Кривда, Є. Я. Костенко [за загальною редакцією В.Д.Мішалова]. Чернівці: "Місто", 2019. 574 с.
3. Судова медицина : Підручник / О. І. Герасименко, А. Г. Антонов, К. О. Герасименко та ін. ; за ред. Герасименка О. І. - 3- є вид. переробл. та доповн. К. : КНТ, 2018. 630 с.
4. Судова медицина та психіатрія : навч. посіб. / [Кікінчук В. В., Лозова С. М., Гусєва В. О. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 184 с.

Допоміжна

5. Волошинович В.М. Судова медицина і психіатрія. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання (галузь знань: 08 Право, спеціальність: 081 Право) / Володимир Мирославович Волошинович.- Івано-Франківськ: Навчально-науковий Юридичний інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. 28 с.
6. Мішалов В. Д., Хохолєва Т. В., Бачинський В. Т., Войченко В. В., Кривда Г. Ф., Костенко Є. Я. (за загальною редакцією В. Д. Мішалова). Судова медицина. Підручник. Київ, 2018. 575с.
7. Основи судової медицини: навчально-методичний посібник / Л.Л. Голубович, В.О. Ольховський, О.І. Герасименко. П.Л. Голубович, А.Л. Голубович та ін. Харків: ФОП Бровін О.В., 2021. 535 с.
8. Ергард Н.М., Біляков А.М., Михайличенко Б.В. Практикум для самостійної підготовки студентів з навчальної дисципліни «Судова медицина». Методичні рекомендації. Київ: УкрДІГРІ, 2021. 100 с
9. Виявлення тілесних ушкоджень, характерних для катувань, та шляхи їх документальної фіксації у форматі «Стамбульського протоколу». «Навчальний посібник» Козлов С.В., Войченко В.В., Мішалов В.Д., Петрошак О.Ю., Хижняк В.В., В'юн В.В., Моргун А.О. Київ, 2021. 102 с.

Інформаційні ресурси

10. Офіційний портал Верховної Ради України (законодавство): веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 30.06.2022).
11. Закон України «Про судову експертизу» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
12. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
13. Наказ МОЗ України «Про розвиток та вдосконалення судовомедичної служби України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 30.06.2022)
15. Офіційний вісник України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> (дата звернення: 30.06.2022)
16. Сайт Міжнародного гуманітарного університету URL: <https://mgu.edu.ua/> (дата звернення: 30.06.2022)